

نقش فناوری در مدیریت کلاس درس

فاطمه راه داری

دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی پردیس امام خمینی(ره) گرگان، گرگان، ایران

Fatemehrahdary56@gmail.com

فاطمه بذرافشان

دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی پردیس امام خمینی(ره) گرگان، گرگان، ایران

Ftm.bn3415@gmail.com

چکیده:

فناوری های ارتباطی در حال حاضر بر تمامی جنبه های زندگی انسان تاثیر می گذارند. در این عصر دیجیتال، استفاده از فناوری های ارتباطی، اطلاعات و ارتباطات در کلاس درس، برای فرصت دادن به دانش آموزان در حوزه یادگیری، به کارگیری مهارت های آموزشی و همچنین بهبود شیوه های مدیریتی کلاس درس، بسیار مهم است. استفاده از فناوری اطلاعات باعث پدید آمدن انقلابی در حوزه تعلیم و تربیت شد. شیوه های سنتی آموزش، کمرنگ شدند و معلمان و مدیران مدارس به شیوه های جدید آموزشی روی آوردند. حساسی دست معلمان را در آموزش باز کردند. این شیوه ها، محدودیت ها و مشکلات روش سنتی را ندارند، و استفاده درست از آنها موجب بهبود کیفیت یادگیری در دانش آموزان می شود. علاوه بر آن این روش ها باعث شدند مدیریت کلاس های درس نیز، شکل متفاوت و جدیدی به خود بگیرد و حتی شیوه های مدیریتی کلاس درس نیز دگرگون شود.

واژگان کلیدی: شیوه های مدیریتی کلاس درس، فناوری اطلاعات، آموزش سنتی، شیوه های جدید آموزشی

مقدمه:

فناوری هدیه بزرگ خداوند است. بعد از هدیه زندگی، شاید بزرگترین، موهبت خداوند باشد. با استفاده از فناوری و تکنولوژی می توان بسیاری از فرآیند های پیچیده و حیاتی را، با سهولت و کارایی بیشتر انجام داد. فناوری علاوه بر زندگی روزمره در حوزه آموزش و مدیریت کلاس درس نیز تحولی ایجاد کرده که اهمیت آن را نمی توان نادیده گرفت. ظهور رایانه در آموزش، موجب سهولت بیشتر انتقال دانش برای معلمان و کسب دانش برای دانش آموزان شده است.

تحقیقات به ما نشان داده است که عملکرد معلمان در کلاس های درس دو برابر بیشتر، بر پیشرفت دانش آموزان تاثیر دارد. و تسلط هرچه بیشتر معلم بر مطالب آموزشی و فناوری منجر به پیشرفت بیشتر و مشهودتر وضعیت تحصیلی دانش آموزان می شود. علاوه بر آن با استفاده از کامپیوتر در کلاس، مدارس دانش آموزان محورتر می شوند. و یادگیری فردی بیشتر از هر زمان دیگری صورت می گیرد. در کلاس های دانش آموز محور امروزی، دانش آموزان به کمک رایانه قادر به همکاری هستند. با استفاده از رایانه روند یادگیری از حالت صرفاً تئوری خارج می شود. و دانش آموزان به صورت علمی درگیر فرآیند آموزش می شوند.

مطالعات نشان می دهند که کامپیوترها می توانند در همکاری برای همه موضوعات مورد استفاده قرار بگیرند. اما معلمان باید سبک های مختلف تدریس و دانش آموزان درگیر، در این یادگیری را در نظر بگیرند. برای این نوع تدریس معلم مستلزم است که برای مدیریت بهتر کلاس درس و برقراری ارتباط قوی بین دانش آموزان، مفاهیم و ابزار یادگیری، روش تدریس خود را تغییر دهد.

معلمان می توانند از خلاقیت خود، تجربه و دانش همکاران، از برنامه های فناوری برای شبیه سازی محیط های دنیا واقعی و موقعیت های خاص آموزشی استفاده کنند.

معلمان می توانند از خلاقیت خود و تجربه و دانش همکاران از برنامه های فناوری برای شبیه سازی محیط های دنیا واقعی و موقعیت های خاص آموزشی استفاده کنند. علاوه بر خلاقیت یک آیتم مهم دیگر برای مدیریت کلاس درس نشان دادن سطوح مناسبی از تسلط معلم بر موارد آموزشی است. مطالعات نشان می دهند که تسلط مناسب معلم به دروس قابل ارائه و همچنین به فضای کلاس درس منجر به افزایش بازدهی کلاس می شود. طبق تحقیقات اکثر دانش آموزان واضحاً یک معلم سختگیر و مسلط را به معلمی که سهل انگار از کنار بسیار موارد آموزشی عبور می کند، ترجیح می دهند. معلمان می توانند با ارائه تصویری روشن از انتظارات خود از رفتار دانش آموزان تسلط مناسبی را نشان دهند و با رفتار قاطعانه اهداف خود از یادگیری و آموزش را نشان می دهند.

استفاده از فناوری جدید:

یادگیری نحوه استفاده از فناوری جدید شامل زمان مورد نیاز معلم برای کسب مهارت در این زمینه است. با استفاده از کامپیوتر به عنوان یک ابزار شخصی و آموزشی، معلمان نیاز دارند که مهارت های خود را در خارج از روز مدرسه به طور منظم توسعه دهند، تا بتوانند روی آن تمرکز کنند. (brand, 1998)

2

برای استفاده موثر از فناوری های ارتباطی و برای بهبود یادگیری شرایط زیر باید رعایت شود؛ دانش آموزان و معلمان باید به فناوری های دیجیتال و اینترنت در کلاس های درس و مدارس دسترسی کافی داشته باشند، تا بتوانند هر وقت که نیاز بود از آنها استفاده کنند. معلمان باید دانش و مهارت لازم برای استفاده از فناوری را داشته باشند. تا توانایی تدریس و آموزش را به دانش آموزان داشته باشند.

فناوری های دیجیتال می توانند دانش آموزان را قادر سازند تا فعال تر و مستقل تر شوند، زبان آموزان اینترنت به ((جوامع دانش ساز)) جدید اجازه می دهد، که در آن کودکان و بزرگسالان سراسر جهان می توانند با یکدیگر همکاری کنند. و از یک دیگر بیاموزند. (wenglingsky, 1998)

اهداف آموزش پس از اینکه معلمان در مورد استفاده از فناوری آگاه شدند، به زمان نیاز دارند تا مهارت های آموخته شده را از طریق فناوری به برنامه درسی منتقل کنند. (brand, 1998)

یادگیری ترکیبی:

شیوه آموزش سنتی حضوری با روش های نوین آموزش الکترونیک ترکیب شده، و به این ترتیب دانش آموزان از کلاس درس عمق بیشتری می یابد. در این باره دوایر بیان کرده است، که ادغام کامل فناوری، مربی معمولاً پنج مرحله را تجربه می کند. مرحله اول ورود است. که با شک و تردید معلمان در مورد فناوری مشخص می شود. از همان موقع که کلاس درس آنها شروع به تغییر می کند؛ مرحله دوم پذیرش است. و توسط معلمان شناسایی می شود، استفاده از فناوری برای پشتیبانی از تمرین، و تمرین مبتنی بر متن سنتی پیشرفت دانش آموزان را نشان می دهد. و همچنین حضور دانش آموزان با مشکلات انضباطی کمی همراه است؛ مرحله سوم سازگاری است. و توسط معلمان به طور کامل فناوری را در تمرین سنتی کلاس درس ادغام می کنند بهره وری دانش آموزان سریع تر کار بیشتری تولید می کنند. و دانش آموزان فعال تر هستند؛ درگیری یادگیری مرحله تخصصی چهارم است. با استفاده از فناوری مناسب، معلمان دیدگاهی در مورد اینکه چقدر عمیق می توانند تغییر کنند، به دست می آورند؛ دانش آموزان مهارت های فناوری بسیار پیشرفته ای دارند، و می توانند به تنهایی یاد بگیرند. و الگو های کار و ارتباطات دانش آموزان به جای رقابتی، مشارکتی می شود؛ آخرین مرحله اختراع است. که توسط معلمان در حال آماده سازی برای توسعه همه چیز جدید تصویر شده

است. محیط های متمایل با استفاده از فناوری به عنوان یک امر فعال نگاه می کردند؛ معلمان در مطالعه در حال حاضر در دو مرحله هستند. از آنجایی که استفاده از تکنولوژی در بین معلمان در مطالعه کم است. اکثریت در مرحله ورود هستند. (bayrom,1997).

مزایا و دلایل اهمیت استفاده از شیوه یادگیری ترکیبی:

الف) مناسب برای همه افراد: این سبک یادگیری برای همه افراد، اعم از کسانی که به آموزش سنتی عادت دارند، و چه آنها که با آموزش آنلاین راحت تر هستند مناسب است.
ب) آموزش به روز: آموزش ترکیبی تکنولوژی های آنلاین و آفلاین را در هم می آمیزد و به معلمان این امکان را می دهد که آخرین روش های یادگیری را در تدریس خود بگنجانند.
پ) یادگیری عمیق تر: چه در آموزش آنلاین و چه در آموزش حضوری خطر منفعل شدن دانش آموزان و تکیه بیش از حد آنان بر معلم وجود دارد. در حالی که در آموزش ترکیبی پویایی کلاس درس نتیجه طبیعی این روش است.
ج) کاهش هزینه ها: آموزش ترکیبی موجب کاهش هزینه های افراد، مدارس و موسسات می شود.
چ) جذابیت کلاس درس و یادگیری بیشتر: یادگیری ترکیبی یک تجربه چند بعدی و تعاملی جذاب است. دانش آموز می تواند آنچه به صورت آفلاین می آموزد، را به صورت آنلاین تمرین و تجربه کند.

موانع استفاده از یادگیری ترکیبی:

آموزش و پشتیبانی در مدارس یک منطقه همیشه برنامه ریزی شده نیست و ممکن است نیاز های معلمان را برآورده نکند. بسیاری از اوقات ممکن است آموزش بر نحوه استفاده تمرکز کند، اما اهمیت چگونگی ادغام فناوری در برنامه درسی را از دست خواهد داد. به منظور ادغام رایانه ها در آموزش، معلمان باید به فناوری دسترسی داشته باشند. متأسفانه، بسیاری از معلمان دریافتند که در دسترس بودن سخت افزار و نرم افزار در مدارس محدود است. هزینه های ارتقا، پشتیبانی و آموزش سخت افزار و نرم افزار اغلب در نظر گرفته نمی شود که خود این موضوع با توجه به کمبود همیشگی بودجه آموزش و پرورش یک معضل بزرگ محسوب می شود. یکی دیگر از موانع آموزش ترکیبی کمبود یا حتی عدم سواد فناوری و رسانه معلمان و دانش آموزان است. اگر سواد فناوری معلمان بروز و کافی نباشد، معلم نمی تواند آنطور که باید به دانش آموزان، آموزش دهد و کلاس درس را مدیریت کند. و اگر دانش آموزان حداقل سواد فناوری لازم برای آموزش ها را نداشته باشند، فرآیند یادگیری با مشکل جدی مواجه می شود.

خدمات استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات:

یک) ویدیو-کنفرانس (دور سخنی): برقراری ارتباط زنده صوتی و تصویری بین نقاط مختلف جغرافیایی دور و نزدیک می باشد. به عبارت دیگر ویدیو کنفرانسی فناوری است، که افراد در مکان های مختلف با فواصل مختلف را قادر می سازد تا صورت و تصویر همدیگر را به صورت زنده (live) دریافت کرده و مانند جلسات حضوری با یکدیگر ارتباط داشته باشند و تبادل نظر کنند. ویدیو کنفرانسی می تواند با امکانات افزوده دیگری همانند ارسال عکس ها، نمودار ها، اسناد و مدارک نیز همراه باشد. دو) کنفرانس مبتنی بر وب: سیستم وب کنفرانس به یک پل ارتباطی صوتی و تصویری میان دو یا چند مکان مختلف با استفاده از وب گفته می شود، در این شکل ارتباطات یک مرکز اصلی به عنوان پایگاه وظیفه مدیریت و برقراری ارتباطات را به عهده دارد که به عنوان سرور وب کنفرانسی شناخته می شود. سه) آموزش باز و از راه دور: هر گونه یادگیری که طی آن معلم و دانش آموز از نظر جغرافیایی دور از یکدیگر هستند. یادگیری از راه دور و با استفاده از امکانات پست الکترونیک، تولید فیلم های آموزشی، رسانه و یا هر تکنولوژی مرتبط با اینترنت امکان پذیر است.

پیش از هر چیز باید بدانیم هر چیز جدیدی که تصمیم به استفاده از آن در کلاس های درس نیز از این قاعده مستثنی نیست.

تأثیرات مثبت و منفی استفاده از فناوری در کلاس های درس:

یک) تأثیرات مثبت:

الف) آموزش و یادگیری پیشرفته: پیشرفت های فناوری مانند دوربین های دیجیتال، پرژکتور، کامپیوتر و تبدیل به منابع بزرگی برای معلمان، به منظور کمک به دانش آموزان شده است. توضیح تصویری از مفاهیم، یادگیری را سرگرم کننده و لذت بخش می کند. ب) جهانی شدن: استفاده از ویدیو کنفرانسی یا وب کنفرانسی برای برگزاری همایش ها، استفاده از نرم افزار های چت آنلاین برای برقراری ارتباط بین دانش آموزان مناطق مختلف. پ) از بین رفتن محدودیت جغرافیایی: برگزاری کلاس های آنلاین با حضور بهترین معلمان و اساتید که در منطقه یا حتی کشور حضور ندارند.

دو) تأثیرات منفی:

الف) کاهش مهارت های نوشتاری: به دلیل استفاده بیش از حد از چت آنلاین، مهارت های نوشتاری جوانان به شدت کاهش یافته است. ب) افزایش تقلب: پیشرفت های فناوری مانند ماشین حساب های گرافیکی، ساعت هوشمند، دوربین کوچک و تجهیزات مشابه به منابع جغرافیایی تقلب در امتحانات تبدیل شده است. پ) عدم تمرکز: استفاده مداوم از تلفن همراه شبانه روز و ارتباط همیشگی با دنیای آنلاین باعث عدم تمرکز دانش آموزان و دیگر افراد جامعه شده است.

نتیجه گیری:

فناوری و استفاده از آن تأثیرات مثبتی بر روی آموزش و مدیریت کلاس ها دارد، اما ممکن است که اثرات منفی نیز داشته باشد. تحقیقات نشان می دهند که تأثیر فناوری اگر به درستی انجام شود، منجر به تغییری سودمند می شود. شرایط مورد نیاز برای استفاده مناسب از فناوری برای بهبود آموزش عبارتند از: اول، استفاده موفقیت آمیز از فناوری مستلزم آن است که معلمان با باور های خود در مورد یادگیری و اثربخشی فعالیت های آموزشی مختلف رو به رو شوند. دوم، معلمان فناوری به عنوان یک ابزار ممکن دیده می شوند که باید حتما در چارچوب برنامه درسی حضور داشته باشند. سوم، معلمان باید ریسک پذیر باشند، فناوری ها را آزمایش کنند و آن را با همکاران خود به اشتراک بگذارند. وقتی مدارس برای فناوری آماده می شوند، کل مدرسه سود می برد.

راه حل های پیشنهادی برای رسیدن به مدیریت مطلوب:

یک) برگزاری دوره های مهارت افزایی به منظور تسلط معلمان بر فناوری برای معلمان توسط آموزش و پرورش.
دو) تخصیص بودجه اجرایی خاص به مدارس فقط برای بروز کردن تجهیزات فناوری.
سه) افزایش آگاهی و سواد عمومی دانش آموزان نسبت به فناوری و رسانه با استفاده از آموزش های عمومی (مثلا از تلویزیون).
چهار) برنامه ریزی برای ایجاد زیر ساخت های سخت افزاری لازم استفاده از فناوری
پنج) به دانش آموز خاطر نشان کنیم، اگر در مراحل اولیه استفاده از رایانه، با نتایج ضعیف یا نامطلوب رو به رو شوند، روحیه خود را از دست ندهند.

منابع:

- Byrom, E, (1997). Review of the professional literature on the integration of technology into educational programs. Retrieved on 6 march 2000.
Brand, G, (1998). What research says: training teachers for using technology. Retrieved on 10 june 1998.
Wenglisky, H, (1998). Does it computer: the relationship between educational technology and student achievement in mathematics. Princeton, nj.